

**«Μιλάς τη γλώσσα μου;»
Συνεργασία ομάδων διαπολιτισμικού χαρακτήρα
μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου**

Μαρία-Μελίνα Θ. Λαϊνά
Εκπαιδευτικός Δ.Ε., Υπ. Δρ Πανεπιστημίου Αθηνών
Άντερσεν 2, 115 25 Αθήνα, Ελλάδα
Τηλ. (+30) 2106982104 & 6937656700
melinalaina@yahoo.gr

Περίληψη

Η παρούσα εργασία προτείνει την εφαρμογή ενός συνθετικού πλάνου εργασίας με τη μορφή της συνεργασίας μεταξύ ομάδων μιας τάξης μαθητών με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail). Θέμα της συνεργασίας των ομάδων είναι η αναζήτηση και διερεύνηση ύπαρξης ελληνικών λέξεων στις μητρικές γλώσσες των εκπροσώπων των άλλων χωρών και το αντίστροφο, η επεξήγηση, εξήγηση, μετάφραση, προφορά και καλλιτεχνική παρουσίαση του νοήματος της κάθε λέξης προς διερεύνηση. Στη δόμηση μιας τέτοιας συνεργασίας είναι σημαντικός ο διαχωρισμός σε τέσσερις φάσεις: Σχεδιασμός του συνθετικού πλάνου εργασίας, Διεξαγωγή του συνθετικού πλάνου εργασίας, Ολοκλήρωση και παρουσίαση του συνθετικού πλάνου εργασίας, Αξιολόγηση του συνθετικού πλάνου εργασίας. Η περιγραφή του πλάνου εργασίας ακολουθεί την ταξινόμηση των χαρακτηριστικών των συνθετικών πλάνων εργασίας σε χαρακτηριστικά περιεχομένου, συνθηκών, δραστηριοτήτων και αποτελεσμάτων και εντάσσεται στο πλαίσιο της ασύγχρονης ηλεκτρονικής μάθησης. Παρουσιάζονται επίσης συνήθειες δυσχέρειες κατά την εφαρμογή συνεργασιών μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Abstract

This paper proposes the implementation of an e-mail project between class groups with different cultural background. The e-mail project in class groups focuses on the detection and study of Greek words in the mother tongues of the students with different cultural background and the opposite, as well as interpretation, understanding, translation, pronunciation and presentation in different ways of the meaning of each detected word. Building the frameworks for such a project it is significant to break it off in four phases: design the e-mail project, carry out the e-mail project, completion and

presentation of the e-mail project, evaluation of the e-mail project. The proposed e-mail-project is an example of asynchronous e-learning. The description of the project follows the classification of the projects' descriptive terms, by content, convention, activities and results. The paper reports also on the conventional difficulties faced during an e-mail-project.

Λέξεις κλειδιά: συνθετικό πλάνο εργασίας, συνεργασία ομάδων, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο

Εισαγωγή

Στη σημερινή κοινωνία της πληροφορίας και της γνώσης είναι απαραίτητη η εισαγωγή και χρήση των νέων τεχνολογιών στο σχολικό χώρο. Ένα μαθησιακό περιβάλλον το οποίο υποστηρίζεται από τις νέες τεχνολογίες με τη βοήθεια των συνθετικών πλάνων εργασίας (projects) οδηγεί σε εις βάθος επεξεργασία των γνωστικών αντικειμένων και ως εκ τούτου σε καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα, καθιστά δε την διδασκαλία πιο επίκαιρη. Οι καλύτερες επιδόσεις προωθούν επίσης δεξιότητες προσωπικές, κοινωνικές, συνεργασιακές, οι οποίες στην παραδοσιακή επικοινωνιακή διδασκαλία εξετάζονται και καλλιεργούνται λίγο, καθώς οι μαθητοκεντρικές και διαθεματικές δραστηριότητες με διαπολιτισμική προσέγγιση καλλιεργούν νέο τρόπο σκέψης και αντίληψης, λήψης αποφάσεων ακόμη και στο σχολικό χώρο σε επίπεδο τάξης και μαθητών. Η μάθηση βασισμένη σε συνθετικές εργασίες μπορεί να εφαρμοστεί με επιτυχία σε κάθε βαθμίδα εκπαίδευσης εάν ακολουθηθούν συστηματικά ένα σύνολο από προδιαγραφές που αφορούν στον καθορισμό χαρακτηριστικών για το περιεχόμενο, τις συνθήκες, τις δραστηριότητες και τα αποτελέσματα-αξιολόγηση κάθε συνθετικής εργασίας (Πανσεληνάς 2002, Πολίτης et al 2001).

Ηλεκτρονική Εκπαίδευση

Η ηλεκτρονική εκπαίδευση με τη χρήση νέων τεχνολογιών, πολυμέσων και διαδικτύου βελτιώνει την ποιότητα της μάθησης, καθιστά τη γνώση και την πληροφορία προσβάσιμες, ενώ παράλληλα καλλιεργεί συνεργασίες δύο τύπων, σύγχρονες, όταν η μαθησιακή διαδικασία διεξάγεται σε πραγματικό χρόνο, και ασύγχρονες, όταν η πρόσβαση στο περιβάλλον μάθησης γίνεται οποιαδήποτε χρονική στιγμή και η διάδραση είναι ασύγχρονη.

Η ασύγχρονη ηλεκτρονική εκπαίδευση αποτελεί πιο ευέλικτη μορφή από τη σύγχρονη, καθώς η δυνατότητα ασύγχρονης προσέγγισης του υλικού διευκολύνει τους ίδιους τους μαθητές. Τα επίπεδα υπηρεσιών στην

ηλεκτρονική εκπαίδευση ποικίλλουν και ανταποκρίνονται στις ανάγκες, στα περιεχόμενα των συνεργασιών των εκπαιδευομένων και εκπαιδευτών γενικότερα, στους στόχους και σκοπούς των συνεργασιών τους. Μέσω των υπηρεσιών αυτών παρέχονται υποστηρικτικό εκπαιδευτικό υλικό, δυνατότητα επικοινωνίας για ανταλλαγή απόψεων και επίλυση αποριών, πρόσβαση στο υλικό της συνεργασίας κάθε στιγμή. Βέβαια, από την άλλη πλευρά, δεν υφίσταται το στοιχείο της αμεσότητας και του αυθορμητισμού που προσφέρει η σύγχρονη ηλεκτρονική εκπαίδευση.

Στο προτεινόμενο συνθετικό πλάνο εργασίας εφαρμόζεται η συνεργαζόμενη εκπαίδευση με ασύγχρονη μορφή, όπου οι μαθητές επικοινωνούν ασύγχρονα μεταξύ τους, προετοιμάζουν τα καθήκοντά τους στο δικό τους χρόνο, και όχι σε πραγματικό, ακολουθώντας το εξ αρχής διαμορφωμένο χρονοδιάγραμμα προετοιμασίας εργασιών και μελέτης για τη συνεργασία των ομάδων. Η ασύγχρονη μορφή προσφέρει στις ομάδες πρόσθετο εκπαιδευτικό υλικό, επικοινωνία με ηλεκτρονική αλληλογραφία, εφαρμογές ασκήσεων με παιγνιώδη μορφή και αξιολόγησης στο τελευταίο στάδιο του συνθετικού πλάνου εργασίας. Το υλικό αυτό μπορεί να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της σχολικής μονάδας ή να δημιουργηθεί ιστολόγιο (Blog) ειδικά σχεδιασμένο για το συνθετικό πλάνο εργασίας.

Μια συνεργασία ομάδων τάξης μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στο μάθημα της Γλώσσας

Στο πλαίσιο του μαθήματος της Γλώσσας στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση προτείνεται η διερεύνηση και εφαρμογή ενός συγκεκριμένου τύπου συνθετικών πλάνων εργασίας: η συνεργασία ομάδων μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail project). Οι συνθετικές εργασίες δίνουν τη δυνατότητα στους μαθητές να δραστηριοποιούνται δημιουργικά στο σχολικό πλαίσιο, να μαθαίνουν, να καλλιεργούν τον τρόπο και την τεχνική της μάθησης και να εμπλουτίζουν με διαφορετικές προσεγγίσεις του την προσωπική και ομαδική ανάπτυξή τους και ωρίμανσή τους. Η ανάληψη ευθυνών κατά τη διεξαγωγή του συνθετικού πλάνου, η ανάθεση εργασιών σε συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα αποτελούν στοιχεία με τα οποία μετατοπίζεται η διδασκαλία από τον εκπαιδευτικό στους μαθητές. Η δραστηριοποίηση των μαθητών αποτελεί ουσιαστικό βήμα προς την ανεξαρτητοποίησή τους στο θέμα της μάθησης, στην αυτόνομη μάθηση, στην συνεργατική μέθοδο.

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι συμβουλευτικός, καθοδηγητικός. Συντονίζει, επιβλέπει, υποστηρίζει, εμπυχώνει, ενθαρρύνει, ανοίγει νέους ορίζοντες στη σχέση του με το μαθητικό δυναμικό. Δημιουργεί στην τάξη ένα

περιβάλλον αμοιβαίας εμπιστοσύνης, ασφάλειας, ευγένειας ψυχής, προϋποθέσεις για την επιτυχία ενός συνθετικού πλάνου εργασίας, καθώς είναι τρόπος αφύπνισης και έκφρασης της δημιουργικότητας των ομάδων στην τάξη, δημιουργίας του κατάλληλου κλίματος για καλλιέργεια κριτικής και διαπολιτισμικής σκέψης.

Μεθοδική προσέγγιση του συνθετικού πλάνου εργασίας

Για την διεξαγωγή του προτεινόμενου πλάνου εργασίας προσφέρεται η δομή πλάνων του Gudjon (2001), σύμφωνα με την οποία η πορεία του πλάνου χωρίζεται σε τέσσερις φάσεις:

- Πρώτη φάση: Σχεδιασμός του συνθετικού πλάνου εργασίας. Στο πρώτο αυτό στάδιο αποφασίζεται το θέμα του συνθετικού πλάνου εργασίας, η χρονική του διάρκεια, ο στόχος του. Επίσης, συναποφασίζεται το είδος της συνεργασίας και της πορείας του συνθετικού πλάνου εργασίας μεταξύ των ομάδων της τάξης.

- Δεύτερη φάση: Διεξαγωγή του συνθετικού πλάνου εργασίας. Στο δεύτερο στάδιο διεξάγονται όλες οι απαραίτητες διεργασίες, διαδικασίες και αναθέσεις προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος και να οδηγηθούν οι ομάδες στην ολοκλήρωση του στόχου τους και στην παρουσίαση του τελικού «προϊόντος» της συνεργασίας τους. Σε αυτό το στάδιο λαμβάνει χώρα η έρευνα, η συλλογή στοιχείων και η προετοιμασία της επεξεργασίας των λέξεων.

- Τρίτη φάση: Ολοκλήρωση και παρουσίαση του συνθετικού πλάνου εργασίας. Σε αυτό το στάδιο έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία επεξεργασίας του υλικού και η κάθε ομάδα έχει έτοιμο το υλικό προς παρουσίαση και αποστολή στις υπόλοιπες ομάδες.

- Τέταρτη φάση: Αξιολόγηση του συνθετικού πλάνου εργασίας. Κατά την εκτίμηση και αξιολόγηση της συνεργασίας των ομάδων μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου αξιολογούνται οι εμπειρίες τόσο των συμμετεχόντων μαθητών όσο και του εκπαιδευτικού, το τελικό «προϊόν» της συνεργασίας, στην προκειμένη περίπτωση η παρουσίαση των λέξεων όπως επίσης προτείνονται και διορθωτικές ενέργειες σε συγκεκριμένα σημεία της πορείας του συνθετικού πλάνου εργασίας.

Καθώς ένα συνθετικό πλάνο εργασίας αποτελείται από πολλαπλούς στόχους σε διάφορα επίπεδα ενδεικνύεται η δόμησή του στις προαναφερθείσες φάσεις έτσι ώστε να είναι εφικτός ο έλεγχος και η πορεία της εργασίας κάθε δεδομένη στιγμή. Τα φύλλα παρακολούθησης εργασιών των ομάδων αλλά και του κάθε μαθητή ξεχωριστά που προσδιορίζουν τους τομείς ευθύνης για

την επιτυχή έκβαση του καθήκοντός του κάθε εβδομάδα συντονίζουν, κατευθύνουν, προσανατολίζουν στο στόχο και το επιθυμητό αποτέλεσμα, ελέγχουν και επαναπροσανατολίζουν όταν παρουσιάζεται ανάγκη την όλη διαδικασία.

Η προτεινόμενη συνεργασία των ομάδων μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου παρουσιάζεται σύμφωνα με την ταξινόμηση των χαρακτηριστικών των συνθετικών πλάνων εργασίας κατά Marx et al (1997):

Χαρακτηριστικά περιεχομένου της συνεργασίας

Θέμα της συνεργασίας των ομάδων είναι η αναζήτηση και διερεύνηση ύπαρξης ελληνικών λέξεων στις μητρικές γλώσσες των εκπροσώπων των άλλων χωρών και το αντίστροφο, η επεξήγηση, εξήγηση, μετάφραση, προφορά και καλλιτεχνική παρουσίαση του νοήματος της κάθε λέξης προς διερεύνηση. Τίτλος του πλάνου εργασίας είναι «Μιλάς τη γλώσσα μου;» και στοχεύει στην ανάπτυξη κοινών σημείων αναφοράς ανάμεσα στις γλώσσες, τους πολιτισμούς αλλά και τους εκπροσώπους-μαθητές με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο. Το περιεχόμενο του πλάνου εργασίας αγγίζει τον πραγματικό κόσμο των μαθητών, καθώς ερευνά λέξεις από το καθημερινό τους γλωσσικό περιβάλλον, ενώ παράλληλα τους ευαισθητοποιεί απέναντι στους συμμαθητές τους με διαφορετικό γλωσσικό και πολιτισμικό υπόβαθρο και τη γλώσσα τους. Οι λέξεις που ερευνώνται άπτονται διαφόρων τομέων και με αυτόν τον τρόπο εξετάζονται παράλληλα με το γλωσσικό στοιχείο και άλλοι επιστημονικοί τομείς, γεγονός το οποίο επιβεβαιώνει την διαθεματική προσέγγιση της γνωστικής λειτουργίας κατά την πορεία της συνεργασίας των ομάδων. Με αυτόν τον τρόπο οι μαθητές ενθαρρύνονται να αναζητήσουν συνδέσμους μεταξύ των διαφόρων γνωστικών αντικειμένων. Η επικοινωνία μεταξύ των ομάδων γίνεται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, γεγονός το οποίο αποτελεί κίνητρο για τους συμμετέχοντες μαθητές, καθώς γνωρίζουν την ένταξη των νέων τεχνολογιών όχι μόνο για τον ελεύθερό τους χρόνο αλλά και για την εξέλιξή τους στον γνωστικό τομέα. Οι δεξιότητές τους στη χρήση νέων τεχνολογικών εργαλείων εφαρμόζονται στην πράξη, αναπτύσσονται και καλλιεργούνται περισσότερο.

Χαρακτηριστικά συνθηκών της συνεργασίας

Η τάξη χωρίζεται και εργάζεται σε ομάδες κατά τη διάρκεια του συνθετικού πλάνου εργασίας. Η κάθε ομάδα αποτελείται από μαθητές-εκπροσώπους διαφορετικών χωρών και πολιτισμών σε επίπεδο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στον ελληνικό χώρο. Η ηλικία των

συμμετεχόντων μαθητών κυμαίνεται μεταξύ 12 και 15 ετών, ενώ η διάρκεια της συνεργασίας ανέρχεται στους 3 μήνες έχοντας ως στόχο την παρουσίαση μίας λέξης κάθε εβδομάδα.

Έχοντας ως στόχο την παρουσίαση μίας λέξης κάθε εβδομάδα, κάθε ομάδα μπορεί να αναλάβει κυκλικά διάφορους ρόλους, όπως για παράδειγμα η μια ομάδα ασχολείται την πρώτη εβδομάδα με την γλωσσική έρευνα σχετικά με μια λέξη, την δεύτερη εβδομάδα αναλύει σε άλλη λέξη την πολυμορφία και ποικιλότητα στην χρήση της, την τρίτη εβδομάδα επεξεργάζεται και παρουσιάζει καλλιτεχνικά την επόμενη λέξη κ.ο.κ. Με αυτόν τον τρόπο όλες οι ομάδες έχουν περάσει από όλες τις μορφές καθηκόντων, ρόλων και στόχων, έχουν ανακαλύψει και ερευνήσει τις δυνατότητές τους ως ομάδα αλλά και ως μεμονωμένα άτομα, έχουν εκδιπλώσει τα ταλέντα τους και την κλίση τους σε συγκεκριμένους τομείς. Σε αυτό το σημείο γίνεται εμφανής η έντονη κοινωνική αλληλεπίδραση μεταξύ των ομάδων αλλά και ανάμεσα στα μέλη μιας ομάδας. Επίσης η επαφή των ατόμων κάθε ομάδας βοηθά στην προσέγγιση της διαφορετικής νοοτροπίας, απόψεων, συνηθειών και στην περαιτέρω άμβλυνση των διαφορών και της διαφορετικότητας σε διαπολιτισμικό επίπεδο. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα ότι η μάθηση λαμβάνει χώρα σε ένα περιβάλλον κοινωνικής αλληλεπίδρασης και μάλιστα πολιτισμικής διάστασης. Οι μαθητές με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο συνειδητοποιούν ότι έχουν κοινούς στόχους και ότι οι γλώσσες τους προσεγγίζουν η μία την άλλη, παρουσιάζουν ομοιότητες και μεταφέρουν πολιτισμικά στοιχεία αρχικά στην ομάδα τους και κατόπιν ασύγχρονα στις υπόλοιπες συμμετέχουσες ομάδες της τάξης. Με αυτόν τον τρόπο και μέσω σχεδιασμένων σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα δραστηριοτήτων και καθηκόντων-εργασιών γίνεται συνείδηση ότι ο πολιτισμός δεν είναι μονοδιάστατα ελληνικός, αλλά μέσω της συνεργασίας των ομάδων και των «προϊόντων» της συνεργασίας καθίσταται παγκόσμιος, γίνεται συνείδηση ότι όλοι συνεισφέρουν στην παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά και ότι υπάρχουν κοινά στοιχεία και κοινές ρίζες. Το διαπολιτισμικό στοιχείο επομένως μεταφέρεται όχι μόνο κατά τη διάρκεια της συνεργασίας των ομάδων αλλά και στην μετέπειτα σχέση των μαθητών μεταξύ τους και την επαφή τους.

Χαρακτηριστικά δραστηριοτήτων της συνεργασίας

Πριν ξεκινήσει η προετοιμασία και παρουσίαση των λέξεων κάθε χώρας, προτείνεται η γνωριμία ανάμεσα στους μαθητές των ομάδων της τάξης. Είναι συχνό το φαινόμενο, όταν συμμαθητές στην ίδια τάξη δεν γνωρίζουν στοιχεία για άλλους συμμαθητές τους, με τους οποίους δεν κάνουν

παρέα ή τους απομακρύνουν κοινωνικά λόγω διαφορετικού πολιτισμικού υπόβαθρου. Η ανταλλαγή ηλεκτρονικής αλληλογραφίας με την παρουσίασή τους, των ενδιαφερόντων τους και φωτογραφίας τους δημιουργεί προϋποθέσεις για δεσμούς με τα μέλη των υπόλοιπων ομάδων αλλά και για την συνοχή της κάθε ομάδας. Κάθε εβδομάδα οι ομάδες προετοιμάζουν την παρουσίαση μιας λέξης διενεργώντας τις απαραίτητες έρευνες στο διαδίκτυο ή στη βιβλιοθήκη της σχολικής μονάδας και στέλνουν την εργασία τους μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) στις υπόλοιπες ομάδες. Κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας τα μέλη των ομάδων μπορούν να έχουν ηλεκτρονική επικοινωνία με όλα τα μέλη των ομάδων της τάξης, να συζητούν, να ανταλλάσσουν απόψεις σχετικά με την πορεία του πλάνου εργασίας αλλά και σχετικά με θέματα της σχολικής τους καθημερινότητας. Με αυτόν τον τρόπο δημιουργείται ένα επιπλέον κίνητρο για την ουσιαστική συμμετοχή στο πλάνο εργασίας, το συναισθηματικό, το οποίο βασίζεται στην καλλιέργεια των διαπροσωπικών σχέσεων ανάμεσα στους μαθητές των ομάδων.

Η παρουσίαση της λέξης προτείνεται να περιέχει οπτικά και ακουστικά ερεθίσματα ώστε να υπάρχει κίνητρο στους συμμετέχοντες μαθητές για την περαιτέρω πορεία της συνεργασίας. Η λήψη σύντομων video ή συνεντεύξεων μικρής διάρκειας αποτελεί αυθεντικό υλικό πάνω στα επεξεργαζόμενα θέματα, το οποίο λειτουργεί μαθησιακά ελκυστικά για τους μαθητές. Είναι σημαντικό οι λέξεις να παρουσιάζονται κάθε εβδομάδα με διαφορετικό τρόπο ώστε οι μαθητές να εξοικειώνονται με διαφορετικούς τρόπους εργασίας, μελέτης του υλικού, να εξελίσσονται οι διαπροσωπικές τους σχέσεις μέσω της συνεργασίας σε διαφορετικά επίπεδα, να αποτελέσει η συνεργασία αυτή ουσιαστική μετάβαση στη διαπολιτισμική μάθηση και συνεργασία, στη διαπολιτισμική θεώρηση των σχέσεων και της καθημερινής ζωής τους γενικότερα. Οι Junghans & Myers (2000)¹ κάνουν λόγο για πιο αποτελεσματική μάθηση μέσω πραγματικών καταστάσεων. Κατά την υλοποίηση των στόχων τους οι μαθητές αντιμετωπίζουν διάφορες καταστάσεις τις οποίες οφείλουν να διευθετήσουν προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος τους. Η πολυπλοκότητα αυτή καλλιεργεί την κριτική σκέψη τους.

Χαρακτηριστικά αποτελεσμάτων

Η μάθηση μέσω της συγκεκριμένης συνεργασίας ομάδων με τη βοήθεια των νέων τεχνολογιών και την παρουσίαση των λέξεων οδηγεί στην

---

¹ Στο: Donath & Volkmer (2000).

- μετάδοση των δυνατοτήτων και του δυναμικού μιας ξένης γλώσσας και της επικοινωνιακής της χρήσης,

- στη διερεύνηση της μητρικής γλώσσας και

- τη συνειδητοποίηση ύπαρξης γεφυρών μεταξύ των γλωσσών.

- Επίσης, η δυνατότητα να βιώσουν οι μαθητές στην πράξη την σύνδεση των γλωσσών,

- να αναπτύξουν την επικοινωνιακή τους ικανότητα,

- να προωθήσουν τη συναισθηματική, δημιουργική, κοινωνική και γλωσσική τους ικανότητα,

- να οργανώνουν τον τρόπο εργασίας τους με τέτοιο τρόπο ώστε να οδηγούνται βαθμηδόν στο στόχο τους,

- να εντάξουν τις νέες τεχνολογίες στην εκμάθηση ξένων γλωσσών,

- να εισάγουν το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ως ένα επιπρόσθετο μέσον διδασκαλίας και εκμάθησης μιας ξένης γλώσσας,

- να γνωρίσουν άλλες προοπτικές της γλώσσας,

- να είναι ανοικτοί σε ξένους πολιτισμούς,

- να βιώσουν την αυθεντική επικοινωνία μεταξύ των μελών των ομάδων, της ανταλλαγής ηλεκτρονικής αλληλογραφίας, της άσκησης εποικοδομητικού και γόνιμου διαλόγου κατά τη λήψη αποφάσεων για τους ενδιάμεσους στόχους του συνθετικού πλάνου εργασίας,

- να ανακαλύψουν την τεχνική της μάθησης και ιδιαιτέρως της αυτόνομης μάθησης

- να λειτουργούν ως ομάδα με κοινό στόχο και να αναπτύξουν τη συνεργατικότητα,

- να αποτελέσει το συνθετικό πλάνο εργασίας μέσο ενθάρρυνσης και κινητοποίησης των αδύναμων μαθητών

- να καταστεί η διαπολιτισμική προσέγγιση συνειδητή καθημερινή πραγματικότητα και τρόπος αντιμετώπισης καταστάσεων.

Όλα τα παραπάνω μπορούν να καταταχθούν ως εξής (Πολίτης, Καραμάνης, Κόμης (2001):

- Γνωστικές δεξιότητες (επίλυση προβλήματος, λήψη αποφάσεων, κριτική άποψη)

- Καθημερινές δεξιότητες (χρήση προϋπολογισμού, δημιουργία πλάνου προγραμματισμού εργασιών, οργάνωση συνάντησης εργασίας)

- Τεχνολογικές δεξιότητες (χρήση υπολογιστικών περιβαλλόντων, χρήση τεχνολογικών συσκευών (πχ. σαρωτής), αναζήτηση πληροφοριών στο Διαδίκτυο)

- Ομαδικές δεξιότητες (ομαδικό πνεύμα, πνεύμα συνεργασίας, διαλογική συζήτηση)
- Προσωπικές δεξιότητες (ορισμός στόχων, οργάνωση χρόνου, οργάνωση αναληφθέντων εργασιών)
- Ανίχνευση προσωπικών τάσεων, καλλιέργεια πνεύματος μάθησης.

Στη φάση της εκτίμησης και αξιολόγησης του συνολικού εγχειρήματος που αποτελεί το τελευταίο στάδιο της συνεργασίας των ομάδων προτείνεται η κατασκευή ενός παιχνιδιού από τον υπεύθυνο εκπαιδευτικό. Στην κατασκευή του παιχνιδιού η χρήση λογισμικού (για παράδειγμα το Hot Potatoes) θεωρείται απαραίτητη και με αυτόν τον τρόπο είναι δυνατόν να δημιουργηθούν ασκήσεις-παιχνίδια διαδραστικού τύπου, τα οποία ελέγχουν τις αποκτηθείσες γνώσεις και καλλιεργούν τη δημιουργικότητα και σκέψη των συμμετεχόντων μαθητών ταυτόχρονα σκιαγραφώντας το επίπεδο μάθησης που αποκόμισαν από την διεξαγωγή του συνθετικού πλάνου εργασίας. Εκτός αυτού, προτείνεται η εκτίμηση και αξιολόγηση του έργου της κάθε ομάδας όχι μόνο από τον εκπαιδευτικό αλλά και από τις υπόλοιπες ομάδες. Το προϊόν της συνεργασίας των ομάδων, το σύνολο δηλαδή των παρουσιάσεων των λέξεων, μπορεί να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της σχολικής μονάδας στην οποία ανήκουν και στο διαμορφωμένο για τον σκοπό αυτό ιστολόγιο της τάξης. Σε αυτό το σημείο είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι ο Peters (2001) υποστηρίζει ότι οι νέες τεχνολογίες ανήκουν στο φυσικό περιβάλλον των μαθητών όπως επίσης και ότι η πραγματικότητα που έχει αλλάξει με τη βοήθεια των μέσων και η πραγματικότητα που αλλάζει είναι μια πρόκληση και μια ευκαιρία. Δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να φέρουν την πραγματικότητα, τον «κόσμο» στην τάξη τους, να συνδέσουν τη ζωή και την καθημερινότητα με το σχολείο, να σκέπτονται και να δρουν διαπολιτισμικά. Σύμφωνα με τον K. Frey, η ποιότητα των ενεργειών και η συλλογική προσπάθεια έχουν ιδιαίτερη παιδαγωγική αξία, που καθορίζει την επιτυχία ή όχι ενός προγράμματος (στην προκειμένη περίπτωση ενός συνθετικού πλάνου εργασίας), έστω κι αν το τελικό αποτέλεσμα δεν θεωρείται επιτυχημένο. Τελικά στην αξιολόγηση του συνθετικού πλάνου αυτό που κυρίως ενδιαφέρει είναι το κατά πόσο οι γνώσεις και οι εμπειρίες που αποκτήθηκαν διαμόρφωσαν καινούργιες αξίες και συμπεριφορές που άλλαξαν παλιότερες αρνητικές στάσεις μαθητών και εκπαιδευτικών. Οι αλλαγές αυτές αποτελούν και την ουσία της πραγματικής μάθησης.

Δυσχέρειες στην εφαρμογή του συνθετικού πλάνου εργασίας

Παρόλο που η σημασία των συνθετικών πλάνων εργασίας και ειδικότερα των συνεργασιών ομάδων αλλά και τάξεων μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου είναι αδιαμφισβήτητη για την διαπολιτισμική διάσταση της εκπαίδευσης, υπάρχουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις σε μεθοδικό και τεχνικό επίπεδο που δυσχεραίνουν ή εμποδίζουν την χρήση και εφαρμογή τους στα ελληνικά δημόσια σχολεία. Καταρχήν, η δυνατότητα σύνδεσης του εκπαιδευτικού ιδρύματος με το διαδίκτυο για την προαπαιτούμενη έρευνα των λέξεων, η ύπαρξη ικανού αριθμού υπολογιστών ώστε να δραστηριοποιούνται όλοι οι μαθητές, στην ιδανική περίπτωση. Επίσης, οι ελλείψεις γνώσεις όχι μόνο των μαθητών αλλά και των εκπαιδευτικών σε θέματα τεχνολογίας αποτελούν παράγοντες αποθαρρυντικούς. Η έλλειψη συνεχιζόμενης επιμόρφωσης και κατάρτισης των εκπαιδευτικών αλλά και δεξιοτήτων στο σχεδιασμό διδακτικών ενοτήτων έχει αναμφισβήτητα τις αντίστοιχες επιπτώσεις στον τρόπο διεξαγωγής της εκπαίδευσης και μετάδοσης του μορφωτικού αγαθού στους μαθητές.

Αυτά τα στοιχεία σε συνδυασμό με τον παράγοντα της χρονικής πίεσης στο πλαίσιο του αναλυτικού προγράμματος δεν προάγουν την ευρεία εφαρμογή τέτοιου είδους εργασιών.

Επίλογος

Αυτή η ανακοίνωση αποτελεί μια πρόταση-ένανσμα για εφαρμογή του συνθετικού πλάνου εργασίας «Μιλάς τη γλώσσα μου;» σε ομάδες ή σε τάξεις με μαθητές διαφορετικού πολιτισμικού υπόβαθρου, ενώ η παρουσίαση των εμπειρικών ευρημάτων από την εφαρμογή του και η συγκριτική ανάλυση των ερευνητικών δεδομένων σε γνωστικό και διαπολιτισμικό επίπεδο θα αποτελέσει νέα πηγή γόνιμου και δημιουργικού διαλόγου σε θέματα διδακτικής με τη χρήση των νέων τεχνολογιών.

Βιβλιογραφία

Κόμης, Β. (2004), Chrissou, Μ. (2005), Donath, R. / Volkmer, I. (2000), Gudjons, H. (2001), Marx, R. W., Blumenfeld, P. C., Krajcik, J. S., & Soloway, E. (1997), Peters, K. (2001), Rüschoff, B. / Wolff, D. (1999), Wolff, D. (2001).